

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/155/2022
Identifikačné číslo spisu:	5320203008
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5320203008.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobkyne D. P., narodenej X. W. XXXX, Č., Z. XXXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík, s.r.o., Čadca, Potočná 2835/1A, IČO: 36 866 849, proti žalovanej L. O., narodenej XX. A. XXXX, Č., Z. XXXX, o vrátenie daru, vedenom na bývalom Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 11C/57/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 13. apríla 2022 sp. zn. 7Co/18/2022 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej voči žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 09. septembra 2021 sp. zn. 11C/57/2020 zamietol žalobu a vyslovil, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 %. Urobil tak po zistení, že žalobkyňa ako darkyňa neuniesla bremeno tvrdení týkajúcich sa hrubého porušenia dobrých mravov zo strany žalovanej (jej dcéry) ako obdarovanej, pričom snaha získať darovanú nehnuteľnosť späť z dôvodu poskytnutia výplaty ostatným deťom nie je dôvodom upraveným v § 630 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). O trovách konania rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Z dokazovania vykonaného okresným súdom vyplynulo, že žalobkyňa písomne vyzvala žalovanú na vrátenie daru listom zo dňa 24. júla 2020, v ktorom popísala porušenie dobrých mravov zo strany žalovanej spočívajúcich vo fyzickom a verbálnom napadnutí žalobkyne a vo vulgárnom ataku, ktorý sa mal opakovať viackrát v roku 2020. Žalovaná a jej manžel U. O. vo výpovediach popreli tvrdenia žalobkyne o fyzických útokoch žalovanej na žalobkyňu, aj keď svedok bol v blízkom vzťahu so žalovanou (manžel), taktiež výsluchom svedka, syna žalovanej U. O., nebolo preukázané, že by sa vo vzťahu k žalobkyni žalovaná správala spôsobom odporujúcim dobrým mravom, že by ju fyzicky napádala a vulgárne jej nadávala. Žalobkyňa je veľmi autoritatívny typ človeka, čo potvrdila žalovaná, jej manžel, syn, aj svedok B. P. (uviedol, že v rámci rodiny mali spartánsku výchovu a do 50 rokov matke ako

jediný zo súrodencov vykal, žalobkyňa je dominantným typom a pripustil, že keď sestra (žalovaná) prišla k žalobkyni do záhrady a chcela niečo robiť, žalobkyňa jej chcela poradiť a už bol konflikt). Vulgárne vyjadrovanie žalobkyne bolo preukázané aj z fotokópie jej rukou napísaného odkazu pre žalovanú. Žalobkyňa nepreukázala ani tvrdenie, že žalovaná jej neposkytuje žiadne zaopatrenie v chorobe a v starobe, hoci berie na ňu opatrovné, nakoľko nielen z výsluchu žalovanej, ale aj z prepúšťacej správy žalobkyne zo dňa 02. júna 2020 vyplynulo, že žalobkyňa ako najbližšiu príbuznú uviedla žalovanú. V nadväznosti na prepúšťaciu správu z 01 júla 2019 vyplynulo, že žalovaná merala žalobkyni tlak a 11. júla 2019 sa informovala u obvodnej lekárky žalobkyne o zdravotnom stave matky a potrebnej indikácii liekov. Žalobkyňa nepoprela tvrdenia žalovanej o tom, že jej robila nákupy do domácnosti a manžel žalovanej poskytoval peňažný príspevok za opatrovanie žalobkyne buď v celosti alebo časťou priamo žalobkyni, ktorá prijatie finančných prostriedkov podpisovala na potvrdení o výplate dávky. Zlom v správaní žalobkyne a žalovanej nastal v lete 2020 v dôsledku rozhodnutia žalobkyne darovaný dom podeliť medzi všetkých ostatných súrodencov, čo potvrdil aj svedok B. P. a vyplynulo z čestného prehlásenia B. P., sestry žalovanej a dcéry žalobkyne, ktorá prehlásila, že jej matka napísala chalupu na meno žalovanej iba z dôvodu, aby ju ochránila pred otcom, teda jej bývalým manželom s podmienkou, že až bude čas, žalovaná vyplatí súrodencov. Zdôraznila, že žalovaná sa chová k matke neúctivo, neslušne a drzo. Darovacia zmluva bola spísaná formou notárskej zápisnice dňa 08. júla 1999 pod č. N 285/99 a vôľa žalobkyne ako daryne bola darovať nehnuteľnosť žalovanej so zriadením vecného bremena opísaného v bode I. notárskej zápisnice. Iné podmienky majúce na zreteli B. P., B. P. sa v notárskej zápisnici nenachádzajú (podmienka, že žalovaná vyplatí svojich súrodencov), preto žalobkyňa v snahe získať nehnuteľnosť späť požaduje vrátenie daru. Okresný súd zdôraznil, že nie každé negatívne správanie sa obdarovaného voči darcovi zakladá právo darcu na vrátenie daru; musí ísť o také negatívne správanie sa obdarovaného, ktoré vzhľadom na všetky významné okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov, čo znamená značnú intenzitu alebo sústavnosť. V súdnej veci pri posudzovaní správania sa obdarovanej vzal súd prvej inštancie do úvahy a hodnotil i správanie daryne. V prejednávanej veci musel aplikovať princíp vzájomnosti, pretože správanie sa žalobkyne k žalovanej vyhodnotil za nevhodné, majúce znaky vulgárnosti, pričom sama žalobkyňa v priebehu konania uviedla, že žalovanú má rada ako svoju dcéru. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP

2. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (ďalej iba „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 13. apríla 2022 sp. zn. 7Co/18/2022 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Aplikujúc § 630 OZ a vychádzajúc z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 31/1999, 3Cdo/53/2006 a 2Cdo/108/2007) odvolací súd na doplnenie správnosti záverov súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1, 2 CSP) poukázal na to, že vklad do katastra darovacej zmluvy zo dňa 08. júla 1999 bol povolený pod č. V 1319/99 dňa 10. septembra 1999, žalobkyňa vyzvala žalovanú na vrátenie daru listom zo dňa 24. júla 2020, v ktorom opísala porušenie dobrých mravov. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že konania žalovanej vytykávané žalobkyňou vo výzve na vrátenie daru a v žalobe nenapĺňajú znaky hrubého porušenia dobrých mravov v zmysle § 630 OZ.

2.1. Pri tvrdeniach žalobkyne, že ju žalovaná mala fyzicky a verbálne napadnúť, z ktorého dôvodu viackrát privolala hliadku polície a vec riešila polícia, poukázal na rozhodnutie Okresného úradu Čadca, odboru všeobecnej vnútornej správy č. OU-CA-OVVS-2020/012165-003 zo dňa 13. októbra 2020, ktorým bolo konanie proti žalovanej pre priestupok podľa § 49 ods. 1 písm. e) zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších zmien a predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“), konanie proti manželovi žalovanej pre priestupok podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona o priestupkoch a konanie proti žalobkyni pre priestupok podľa § 49 ods. 1 písm. e) zákona o priestupkoch (u všetkých troch sa malo jednať o skutok zo dňa 16. júla 2020) voči všetkým zastavené podľa § 76 ods. 1 písm. c) zákona o priestupkoch, nakoľko spáchanie skutku u nich nebolo preukázané. Žalobkyňa inak nepreukázala vytykávané správanie žalovanej a pokiaľ sa k nemu vyjadroval svedok B. P. alebo v čestnom prehlásení ďalšie dcéry žalobkyne, tieto neboli prítomné pri údajných útokoch žalovanej voči žalobkyni a vedomosť o nich mali mať iba z rozprávania žalobkyne.

2.2. Odvolací súd uviedol, že nemožno hovoriť o neposkytnutí potrebnej pomoci žalobkyni žalovanou. Žalobkyňa je ťažko zdravotne postihnutá osoba, ktorá má priznané poskytovanie pomoci zo strany

ďalšej osoby minimálne 12 hodín denne. Vo vzťahu k jej tvrdeniam, že túto opateru jej žalovaná neposkytuje a nezaujíma sa o jej zdravotný stav odvolací súd uviedol, že z prepúšťacích správ žalobkyne z nemocnice a lekárskech správ vyplýva, že žalobkyňa za blízku osobu označovala vždy žalovanú a žalovaná sa zaujímalá o zdravotný stav žalobkyne do roku 2020. Manžel žalovanej dňa 29. júla 2020 podal žiadosť na Úrad práce, sociálnych a rodiny v Čadci o odňatie príspevku za opatrovanie a zastavenie výplaty, ktorý mu bol poskytovaný za osobné a každodenné opatrovanie žalobkyne s odôvodnením, že je nezvládnuteľná, vulgárne mu nadáva a fyzicky napáda jeho manželku. Rovnako bolo preukazované, že uvedený príspevok bol vyplácaný žalobkyňi, čo mala potvrdzovať svojím podpisom na platobnom príkaze na jeho výplatu. Žalobkyňa síce popierala, že jej tento príspevok od manžela žalovanej bol poskytovaný, no podpis uznala a nešpecifikovala, z akých dôvodov sa jej podpis nachádza na platobných príkazoch. Žalovaná sa pred súdom prvej inštancie vyjadrila, že mala záujem sa o matku starať, začala si vybavovať opatrovateľský príspevok, avšak keď išli spolu v aute na Mestský úrad Čadca vybavovať žiadosť, žalobkyňa ju dotazovala, či jej bude z opatrovateľského príspevku poskytovať finančné prostriedky, na čo jej mala žalovaná vysvetliť, že nie, nakoľko opatrovanie bude ako jej zamestnanie a jej príjem. Reakcia žalobkyne na uvedené mala byť taká, že od nasledujúceho dňa začala robiť prieky. Následne žalobkyňa odmietala jej pomoc. Do rodinného domu žalovaná chodí naďalej a je ochotná matke poskytovať pomoc, avšak táto ju najskôr musí prijať. Žalobkyňa na uvedené reagovala iba tak, že tvrdenia žalovanej sa nezakladajú na pravde. Napokon, žalobkyňa sa na pojednávaní vyjadrila, že nepotrebuje pomoc od žalovanej, je sebestačná, maľuje obrazy, ktoré si vie prediť, má dôchodok a peniaze pre seba aj opatrovateľku.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP aplikujúc § 255 ods. 1 CSP a žalovanej v odvolacom konaní úspešnej priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP tvrdiac, že sú jednoznačne splnené predpoklady vrátenia daru a je vylúčená aplikácia princípu vzájomnosti. Odvolací súd sa podľa žalobkyne (ďalej aj „dovolateľka“) odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu pri riešení právnej otázky, či skutočnosti, na základe ktorých si svoj nárok uplatňuje žalobca dosahujú intenzitu hrubého porušenia dobrých mravov; poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Odo/137/2002, rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/375/2013 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/218/2010. Prejavila nesúhlas so skutkovými závermi súdov nižších inštancií, namietla porušenie princípu právnej istoty. Rozsudok okresného súdu označila za prekvapivý a rozsudok odvolacieho súdu za vágny, bez akéhokoľvek racionálneho vysvetlenia a objektívnych dôvodov plynúcich z vykonaného dokazovania, v podstate nepreskúmateľný, nepresvedčivý a bez akejkolvek logickej argumentácie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobkyňa nepreukázala rozpor správania sa žalovanej s dobrými mravmi. Preukázané bolo, že pohnútkou pre vrátenie daru je rozdelenie nehnuteľnosti medzi ostatných súrodencov. O matku sa starala, finančne jej prispievala a mala a má záujem jej pomáhať. Nie je pravdou, že chce žalobkyňu dostať z domu preč, že by ju napádala, či inak obmedzovala. Naopak, matka (žalobkyňa) sa voči žalovanej správala v rozpore s dobrými mravmi, bila ju, vulgárne osočovala ju aj jej rodinu. Ostatní súrodenci neboli prítomní pri nejakých konfliktoch. Názor na žalovanú si urobili len z počutia od matky. Za posledné týždne sa pomoc matke zo strany žalovanej zintenzívnila, nakoľko matka ostala bez opatrovateľky. Mama sa rozhodla, že ju žalovaná bude opatrovať, dohodli sme sa a požiadali o vybavenie opatrovateľského príspevku. Spoločne sme vypísali požadované dokumenty, nechali ich potvrdiť na úradoch. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Pre úplnosť dovolací súd udáva, že v zmysle § 181 ods. 1 písm. c) zák. č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v

znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z. výkon súdnictva prešiel od 01. júna 2023 z Okresného súdu Čadca na Okresný súd Žilina.

7. Žalobkyňa podala dovolanie z dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia v dovolaní nastolenej právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne napr. v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

7.1. Žalobkyňa, ako je zrejmé z dovolania takto nepostupovala, ňou vymedzená otázka nie je otázkou právnou. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie ustanovenia § 421 ods. 1 CSP pritom vyplýva, že právnou otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

8. Z obsahu dovolania (§ 124 CSP) je však zreteľné, že dovolateľka namietala aj nesprávny procesný postup súdov znemožňujúci, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo je v prípade dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Konkrétne dovolateľka tvrdila hlavne vady pri hodnotení dôkazov, nepreskúmateľnosť a prekvapivosť rozsudkov a porušenie princípu právnej istoty.

9. Vzhľadom na obsah dovolania, tvorený z väčšej časti vyjadrením nespokojnosti a polemikou dovolateľky so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdov nižších inštancií, musí dovolací súd pripomenúť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie ďalšie odvolanie. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd rovnako pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

10. Dovolateľka, vychádzajúc z obsahu jej dovolania (§ 124 CSP), namieta primárne vady v procese hodnotenia dôkazov a porušenie princípu právnej istoty prekvapivosťou rozsudku okresného súdu.

10.1. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok).

Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), nie strán sporu.

10.2. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamena, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števeček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

10.3. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne, ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

11. Zdôrazniť treba, že k odopretiu výkonu spravodlivosti môže dôjsť aj porušením princípu právnej istoty. Súdny proces musí byť jednou zo záruk zákonnosti, v rámci ktorej musí byť zabezpečená právna istota pri aplikácii práva súdom, a to v rozsahu zabezpečujúcom naplnenie spravodlivej ochrany subjektívnych práv strán sporu v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, resp. čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súčasťou uvedeného princípu je aj požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (mutatis mutandis I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), teda to, že obdobné situácie musia byť právne posudzované rovnakým spôsobom. Ako uviedol Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku DRAFT-OVA a. s. v. Slovensko (sťažnosť č. 72493/10) z 09. júna 2015, princíp právnej istoty nedovoľuje stranám požadovať znovuotvorenie procesu iba za účelom opätovného prejednania (pojednávania) a nového rozhodnutia veci. Iba samotná možnosť (existencia možnosti) dvoch pohľadov na tému nie je základom pre opätovné prejednanie veci.

12. Dovolací súd musí tiež zdôrazniť, že je striktne viazaný dovolacími dôvodmi vymedzenými dovolateľom (§ 440 CSP). Preskúmať preto iba procesný postup súdov nižších inštancií z hľadiska existencie dovolateľkou tvrdenej existencie vady zmatečnosti, nezaoberal sa správnosťou vyriešenia právnych otázok, od ktorých záviselo rozhodnutie vo veci samej.

13. Aplikujúc pravidlá uvedené v bodoch 10. a 11. tohto rozsudku dovolací súd nezistil závažné deficit v dokazovaní ani svojvoľnosť alebo neudržateľnosť konajúcimi súdmi prijatých záverov; ich závery nie sú prijaté v zrejmom omyle popierajúcom zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Súdov nižších inštancií vykonali dôkazy spôsobom predpísaným v zákone a vyhodnotili ich každý jednotlivo aj všetky vo vzájomnej súvislosti. Ako uviedol odvolací súd, svedok B. P., ktorého svedectvo dovolateľka zdôrazňuje aj v dovolaní, má informácie o vzťahoch žalobkyne a žalovanej nadobudnuté sprostredkované od dovolateľky tak, ako ich majú ďalšie dcéry žalobkyne, ktoré pri údajných útokoch žalovanej na žalobkyňu prítomné neboli (ani B. P. nebol prítomný pri incidente, ku ktorému malo dôjsť v r. 2020, na ktorý poukazuje dovolateľka v dovolaní). V priestupkovom konaní spáchanie priestupku tiež nebolo preukázané. Aj keď dovolateľka tvrdila, že posúdenie jej osoby ako dominantnej nemá pre konanie význam, dovolací súd je opačného názoru. Pre správne vyhodnotenie vykonaných dôkazov pre potreby objektívneho zistenia, či v posudzovanom spore dochádza k správaniu hrubo porušujúcemu dobré mravy obdarovanou bolo nevyhnutné vidieť a posúdiť všetky vzájomne súvisiace okolnosti, teda aj vzťah dovolateľky a jej správanie sa k žalovanej. Hrubým porušením dobrých mravov sa totiž rozumie ich porušenie značnej intenzity alebo ich sústavné porušovanie (R 61/1997). Právo darcu domáhať sa vrátenia daru nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov zo strany obdarovaného (R 88/1998). Stupeň závažnosti porušenia dobrých mravov konkrétnym správaním obdarovaného sa posudzuje na základe objektívnych kritérií, a nie podľa subjektívneho názoru darcu. Z tohto uhla pohľadu treba posudzovať aj tvrdenie dovolateľky, že žalovanú

nezaujíma jej zdravotný stav, hoci je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, odkázanou na sprievodcu. Ako uviedol odvolací súd v bode 14. a 15. jeho rozsudku, z prepúšťacích správ žalobkyne z nemocnice aj z lekárskech správ vyplynulo, že daryňa za blízku osobu označovala obdarovanú, ktorá sa o jej zdravotný stav do r. 2020 zaujíma; opatrovateľský príspevok bol pritom vyplácaný žalobkyni. Pomoc žalovanej žalobkyňa začala odmietať po tom, keď žalovaná odmietla poskytovať peniaze z opatrovateľského príspevku žalobkyni; na pojednávaní žalobkyňa deklarovala, že pomoc od žalovanej nepotrebuje. Žalobkyňa tiež uviedla, že pomoc jej poskytovala najskôr opatrovateľka a potom jej syn B. P., z čoho možno usúdiť, že žalobkyňa na pomoc žalovanej nie je odkázaná. Dovolací súd preskúmaním spisu nezistil závažné nedostatky pri hodnotení dôkazov súdmi nižších inštancií vykonaných za účelom zistenia, či správanie žalovanej k žalobkyni dosahuje intenzitu hrubého porušenia dobrých mravov.

13.1. K námietke dovolateľky, že v posudzovanom spore je vylúčená aplikácia princípu vzájomnosti treba uviesť, že v zmysle uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/158/2019 je uplatnenie princípu vzájomnosti opodstatnené (iba) vtedy, keď súd posudzujúci správanie obdarovaného voči darcovi dospeje k záveru, že správanie obdarovaného hrubo porušilo dobré mravy, a tým naplnilo znaky relevantné v zmysle § 630 OZ. V posudzovanom spore ale súdy dospeli k záveru, že konanie žalovanej nedosahovalo intenzitu relevantnú v zmysle § 630 OZ a nemožno ho kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, preto k aplikácii princípu vzájomnosti pristúpili nadbytočne (vychádzajúc zo skoršej judikatúry napr. rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/5/1997), čo však nemá vplyv na správnosť záverov, ku ktorým dospeli.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že súdy nižších inštancií procesné postupy predpísané Civilným sporovým poriadkom neporušili. Dovolací súd nezistil rozpor skutkových okolností a právnych argumentov s pravidlami formálnej logiky ani nedostatočné odôvodnenie rozsudkov. Rozsudky okresného aj odvolacieho súdu dávajú jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Súdy zrozumiteľne vysvetlili, že nebolo preukázané správanie sa obdarovanej k daryni alebo členom jej rodiny spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy tak, ako to vyžaduje právna norma (§ 630 OZ). Premisy zvolené v rozhodnutiach súdov rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospeli, sú pre širšiu právnickú aj laickú verejnosť prijateľné, racionálne aj presvedčivé. Z odôvodnenia rozsudkov vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, súdy ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdili a náležite vyhodnotili. Žalobkyňa v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdmi nižších inštancií. Dovolací súd ľudsky rozumie, že dovolateľka považuje rozhodnutia súdov za nespravodlivé voči jej osobe, no skutočnosť, že sa s názorom súdov nižších inštancií nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok.

15. Na základe zhora uvedeného dovolací súd, vyhodnotiac dôvody dovolania tvrdené dovolateľkou uzatvára, že dovolateľka v dovolaní nevymedzila právnu otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP]. Vzhľadom na súčasne uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v tvrdení existencie vady zmatečnosti [§ 420 písm. f) CSP], naplnenie ktorého ale dovolací súd nezistil, dovolací súd dovolanie ako celok podľa § 448 CSP zamietol.

16. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej dovolací súd nepriznal voči žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania, pretože z obsahu súdneho spisu vznik trov žalovanej v dovolacom konaní nie je preukázaný (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP).

17. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.